

INDSTILLINGER TIL KL'S KLIMAPRIS 2025

**Energi- og varmeforsynings-
infrastruktur**

Indholdsfortegnelse

Sæt grøn strøm til virksomhederne (Hvidovre Kommune)	2
Viuf-projektet (Kolding Kommune)	4
Energispring (Københavns Kommune).....	6
Folkeejet Vestas kæmpe (Lemvig Kommune)	8
Et ægte succes partnerskab (Middelfart Kommune).....	10
sØværket (Viborg Kommune)	12

Sæt grøn strøm til virksomhederne - Industrienergifællesskab Avedøre Holme (Hvidovre Kommune)

Beskriv indsatsen kort

I det innovative netværkssamarbejde mellem Industri- og Grundejerforeningen Avedøre Holme og Hvidovre Kommune er der en vision om at blive selvforsynende med vedvarende energi. Dette bidrager væsentligt til Hvidovre Kommunes Klimaplan 2045. 22 virksomheder ønsker at danne et industrienergifællesskab, hvor de i fællesskab kan producere el og dele den med hinanden. Loven spænder ben, og projektet fokuserer nu på fælles indkøb af solceller og el fra lokale producenter og arbejder på en lovændring.

Kommunens rolle i indsatsen

Hvidovre Kommune har koordineret og sparret med virksomhederne om at løfte en fælles dagsorden, og har trådt til med økonomi, når projekterne har krævet analyser og anbefalinger fra eksperter. Den praktiske støtte fra kommunen har gjort det nemmere for virksomhederne at deltage, da de ikke har skullet opfinde løsninger selv, men kunne få rådgivning og anbefalinger.

Kriterie 1: Indsatsens effekt og spredningspotentiale. Hvordan har indsatsen potentiale til at blive spredt til andre fagområder, aktører eller til andre kommuner. Og hvad har effekten været?

Indsatsen kan inspirere alle virksomheder, både i andre erhvervsområder og enkeltstående, til at opsætte solceller eller anden form for energiproduktion. Kommunerne kan blive inspirerede af hvor langt man kan nå, når man går sammen i forpligtende netværk med lokale virksomheder, og det engagement, der er hos virksomhederne, når virksomheder og kommu-

nen sætter dagsordenen sammen. Mere end 10 kommuner har allerede vist interesse for projektet i forbindelse med, at der er blevet indsamlet interesse-tilkendegivelser.

Kriterie 2: Indsatsens læringspotentiale

Hvilken læring har indsatsen bidraget med til det fremadrettede arbejde med den grønne omstilling i kommuner?

Indsatsen har vist, at kommuner kan opnå stort engagement fra virksomheder ved at koordinere og sparre med dem. Virksomheder gør en større forskel lokalt, når de samarbejder med andre virksomheder og kommunen. Kommunen skal tage initiativet, så vil virksomhederne gerne engagere sig i at løse biodiversitets- og klimakriserne. Samarbejdet mellem parterne styrker forståelsen, engagementet og videndelingen mellem virksomhederne.

Kriterie 3: Indsatsens nytænkende og innovative karakter

Hvordan er indsatsen enten i proces, formål eller i resultat nytænkende og innovativ?

Det nytænkende i netværket er, at kommune og virksomheder sammen sætter dagsordenen for at løse biodiversitets- og klimakriserne. Kommunen har været nysgerrig på, hvordan man kunne arbejde med de fælles dagsordner, og har koordineret og støttet økonomisk, når projekterne krævede eksperter. Kommunen har arbejdet agilt og fleksibelt, når der var momentum i netværket.

Kriterie 4: Indsatsens lokale forankring

Hvordan er indsatsen lykkedes med at skabe relevant opbakning og følgeskab blandt f.eks. borgere, erhvervet, medarbejdere i flere forvaltninger, lokalpolitisk etc.?

Idéen til indsatsen om at blive selvforsynende med vedvarende energi stammer fra Hvidovre Kommunes netværkssamarbejde på Avedøre Holme, hvor nogle lokale virksomheder viste interesse for denne dagsorden. Disse virksomheder og kommunen har i forbindelse med arbejdet kontaktet naboer og potentielle virksomheder for at få flere med i initiativet. Hvidovre Kommune har desuden bidraget til at udbrede kendskabet til indsatsen, bl.a. via facilitering af netværket og via kommunens nyhedsbrev til virksomhederne.

Viuf-projektet – når et solcelleprojekt giver ny værdi for lokalområdet (Kolding Kommune)

Beskriv indsatsen kort

Viuf solcellepark er et banebrydende eks. på at kombinere VE-etablering med synergigevinster. Samarbejdet ml. Better Energy, borgere og kommuner har til gavn for lokalbefolkning omdannet 1/3 af projektområdet fra marker til et nyt rekreativt naturområde. Resultatet er nået ved dialog med lokalbefolkningen som blev inddraget i en reel demokratisk proces. Kolding Kommune stod for dialogen som betød at stærk lokal modstand blev vendt til samarbejde mellem lokalbefolkning og VE-udvikler.

<https://www.betterenergy.dk/parks/parks-in-denmark/viuf-and-hastrup-solar-park/>

Kommunens rolle i indsatsen

Kommunen er som facilitator med til at sætte nye standarder for hvordan et område kan skabe lokale gevinster samtidig med den grønne omstilling fremmes. Nøglen til samarbejdet er et sæt politiske principper, som sætter rammerne for en åben dialogproces mellem VE-udvikler og lokalbefolkning. Principperne indebærer, at VE-udvikleren påtager sig ansvar for hensynet til lokale beboere og at lokalområdet får gevinst af projektet. Kommunen sikrer at projektet designs holistisk og imødekommer kommunale målsætninger for klima, natur, miljø, friluftsliv og lokal livskvalitet.

Kriterie 1: Indsatsens effekt og spredningspotentiale. Hvordan har indsatsen potentiale til at blive spredt til andre fagområder, aktører eller til andre kommuner. Og hvad har effekten været?

Helhedstænkning i Viuf solcellepark har skabt synergigevinster. Ud over 220 ha solceller omfatter projektarealet 50 ha ny lysåben natur med kvæggræsning, 40 ha ny natur med fri succession og 15 ha biodiversitetsskov. Der er genåbnet ca. 2 km vandløb med gydebanker og store sten. 11 km offentlig sti/cykelvej med boardwalks og bord bænke-sæt, to udsigtstårne, et madpakkehus og bålplads med to sheltere. Etablering af en gang- og cykel-tunnel under hovedvejen mellem Viuf by og de rekreative faciliteter. En tinglyst deklaration sikrer permanent beskyttelse af natur- og skovarealer samt grundvandet indenfor indvindingsoplandet. Inspiration fra projektet og procesmodel kan anvendes i andre kommuner og projekter for at skabe mere medejerskab, rekreative områder og natur.

Kriterie 2: Indsatsens læringspotentiale

Hvilken læring har indsatsen bidraget med til det fremadrettede arbejde med den grønne omstilling i kommuner?

Kolding Kommune har med udgangspunkt i Viuf solcellepark udviklet en procesmodel, der kan bane vejen for VE-anlæg og samtidig sikre lokal værdi gennem tæt dialog med lokalsamfundet. Resultatet er holistiske projekter med merværdi og flerkunktionalitet. Med udgangspunkt i procesmodellen får kommunens fagmedarbejdere en vigtig rolle som facilitator for processen og for dialogen mellem lokalsamfund og energiselskaber. Forhåndsdialogprocessen har været anvendt til syv andre VE-projekter i kommunen med hver individuelt tilpassede versioner af metoden. Procesmodellen kan anvendes i andre sektorer, som Grøn Trepert, naturbeskyttelse eller miljøforvaltning, for at skabe gensidig forståelse mellem og støtte for landmænd, myndigheder, miljøorganisationer og andre.

Kriterie 3: Indsatsens nytænkende og innovative karakter

Hvordan er indsatsen enten i proces, formål eller i resultat nytænkende og innovativ?

Det er en ny tankegang at kommunen ikke laver stram planlægning af VE-projekters indretning. I stedet er fokus på at skabe god proces indenfor nogle overordnede politiske rammer. De politiske principper:

<https://www.kolding.dk/politik/politikker-og-strategier/vedvarende-energi-principper-for-etablering>. Principperne betyder, at VE-udvikler reelt bliver målt på deres evne til både at skabe et lønsomt projekt og samtidig give så meget tilbage til lokalområdet at projektet kan accepteres. Det er nytænkende at VE-udvikler giver lokalområdet stor og faktisk indflydelse. Ligeledes er det innovativt af VE-udvikleren at involvere Danmarks Naturfredningsforenings hovedkontor i udformningen af den tinglyste deklaration samt give dem påtaleret til dem – sammen med Kolding og Vejle kommuner.

Kriterie 4: Indsatsens lokale forankring

Hvordan er indsatsen lykkedes med at skabe relevant opbakning og følgeskab blandt f.eks. borgere, erhvervet, medarbejdere i flere forvaltninger, lokalpolitisk etc.?

Procesmodellen bygger på en tro på at hvis vi tager hinandens bekymringer og forslag alvorligt så kan vi sammen skabe en langt bedre projektskitse for en energipark der både producerer grøn strøm skaber nye lokale muligheder og ikke opleves som et lokalt monument over ”at blive kørt over”. Udvikleren skriver først en ansøgning efter forhåndsdialogen er afsluttet og resultatet er fremlagt på et borgermøde. De bliver reelt målt på deres evne til både at skabe et lønsomt projekt og samtidigt give så meget tilbage til lokalområdet, at projektet kan accepteres. De lokales aktive medvirken i indvielsesarrangementet i august 2024 vidner om at processen med at inddrage de lokale i forhåndsdialogen er lykkedes. I Kolding er vi stolte af at det er lykkedes med kommunens slogan om at ”designer livet sammen og have borgeren i centrum”.

Energispring – Københavns grønne ejendomspartnerskab (Københavns Kommune)

Beskriv indsatsen kort

Fjernvarmeforbruget i bygninger udgør 70% af Københavns totale energiforbrug – det skal minimeres. Samtidig skal der fokus på CO₂-udledningen i bygningsdriften. Det gør vi i fællesskab i partnerskabet Energispring med vores 56 partnere fra ejendomsbranchen, som repræsenterer 40% af bygningsmassen i Københavns Kommune. Fremad udvikles Energispring til at være en stærk platform for at bygningsejere kan bidrage til Københavns nye klimamål om at halvere de forbrugsbaserede udledninger i 2035.

Kommunens rolle i indsatsen

"I 2016 etablerede Københavns Kommune Energispring og et sekretariat, som faciliterer samarbejdet med partnerkredsen. Sammen med HOFOR deler partnerne varmeforbrugsdata, benchmarker på mere end 1000 bygninger og viden. Med Københavns kommende Klimastrategi 2035 udvikles Energispring og partnerkredsen formulerer nye mål om at:

- Reducere energiforbrug i bygninger
- Klargøre bygninger til fremtidens energisystem
- Fastholde og bringe bygninger i god stand ved rettidigt løbende vedligehold og renovering

Kriterie 1: Indsatsens effekt og spredningspotentiale. Hvordan har indsatsen potentiale til at blive spredt til andre fagområder, aktører eller til andre kommuner. Og hvad har effekten været?

Energispring har anerkendelse, interesse og følgeskab både lokalt og nationalt blandt bygningsejere og andre aktører og sekretariatet deler løbende deres erfaringer. Varmeforbruget i partnernes bygninger er reduceret med 11% fra 2021-2024. Almene boligselskaber tilføjer flere boliger til varmebenchmark og viden om langsigtede vedligeholdelsesplaner, inspirerer udvikling af partnerskabet ift. at reducere bygningers samlede klimaaft tryk i drift og brugsfasen. Et fokus på CO₂-udledning åbner for samarbejder med universiteter, tænketanke, byggebranchen samt nabokommuner om et fælles regionalt Energispring. Energispareværktøjer, SoMe- og plakatkampanjer motiverer borgere til bedre forbrugsadfærd.

Kriterie 2: Indsatsens læringspotentiale

Hvilken læring har indsatsen bidraget med til det fremadrettede arbejde med den grønne omstilling i kommuner?

Københavns Klimastrategi 2035 vil bruge partnerskaber som metode og bygge på erfaringer fra Energispring for at skabe samarbejder med høj tillid, deling af data og engagement, bl.a. for samarbejde med detailhandlen om forbrugsudledninger fra fødevarer. Det handler om at samarbejde om de svære knaster, hvor der endnu ikke er erfaring. At nå et socialt tippepunkt ved at inspireres af hinandens eksperimenter, forny praksis og normer og skabe ny kultur og værdiforståelse. Videndeling batter og konkurrenter må etablere samarbejde om klima for at udfordre status quo og opskalere tiltag i en hel branche. Et vigtigt bidrag for at nå målet om halvering forbrugsbaserede CO2-udledninger i 2035.

Kriterie 3: Indsatsens nytænkende og innovative karakter

Hvordan er indsatsen enten i proces, formål eller i resultat nytænkende og innovativ?

Energispring er etableret med afsæt i ønsket om at samarbejde byens private bygningsejere om at reducere energiforbruget i bygninger. Partnerkredsen har fokus på energioptimering af partnernes egne bygninger med et afsæt i at dele data, viden og løsninger samt formidle og inspirere andre aktører uden for partnerskabet. Partnerkredsen skal sætte fokus på CO2-udledningen i den øvrige bygningsdrift og bidrage til Københavns kommende Klimastrategi 2035. Partnerkredsen arbejder på at formulere nye mål der skal bidrage med at få en bred partnerkreds til at arbejde systematisk og vidensbaseret med at vedligeholde bygninger i god stand, så man undgår at rive ned og bygge nyt.

Kriterie 4: Indsatsens lokale forankring

Hvordan er indsatsen lykkedes med at skabe relevant opbakning og følgeskab blandt f.eks. borgere, erhvervet, medarbejdere i flere forvaltninger, lokalpolitisk etc.?

Energispring engagerer aktører på tværs af virksomheder, erhverv og forvaltninger. På trods af konkurrence, skaber Energispring høj tillid blandt partnerne til at dele viden, data og samarbejde. Energispring prioriteres på politisk niveau, hvor partnerskabet binder København tættere sammen og skaber konkret handling på politiske retninger og visioner. Energispring har inspireret Energispring Aarhus og projektet Grøn Omstilling i Etageboliger til udvikling af regionalt og lokale Energispring i Gentofte og Frederiksberg kommuner. I 2024 følger 1400 Energispring på LinkedIn. 14000 nudging-værktøjer blev uddelt i år og SoMe- og plakatkam-pagner lanceres for at motivere til energibesparelser.

Folkeejet Vestas kæmpe - Thyborønmøllen i Lemvig Kommune

Beskriv indsatsen kort

Thyborønmøllen er verdens største kommercielle landvindmølle, som er skabt i partnerskab mellem vindmøllelauget, Vestas og Thyborøn Havn. Møllen er banebrydende integration af offshore-teknologi. Møllen er folkeejet af 2.800 borgere i kommunen, hvor kommende tilflyttere også kan være med og købe anparter. Vestas har en enestående aftale med lauget om at kunne anvende møllen til test og udvikling, fordi vindens styrke har Nordsø-karakter i Thyborøn. Thyborøn Havn, der lejer grunden ud til møllen, får finansiering til yderligere udbygning og styrkelse af den grønne profil.

Kommunens rolle i indsatsen

Lemvig kommunes strategi er at udnytte de naturgivne potentialer for grøn omstilling og erhvervsudvikling. Thyborønmøllen matcher strategien samt udvikling af Thyborøn Havn til et grønt knudepunkt. Knudepunktet er et vigtigt element i Klog Energi, som er et fællesskab i Nordvestjylland mellem Holstebro, Struer og Lemvig Kommuner. Kommunen prioriterer at guide projektudviklere i myndighedsprocessen. Partnerskabet for møllen tog DN og DOF med i dialogen, og fik styr på flagermusen, fuglebeskyttelse, støj med mere. Tilladelsen blev godkendt på kun 264 dage og udløste 0 klager.

Kriterie 1: Indsatsens effekt og spredningspotentiale. Hvordan har indsatsen potentiale til at blive spredt til andre fagområder, aktører eller til andre kommuner. Og hvad har effekten været?

15 MW Thyborønmølle-kæmpen (148 m navhøjde og 236 m rotor diameter) – en total højde på 266 m, som er lidt mere end Storebæltsbroen. Der forventes en produktion på omkring 75 GWh årligt svarende til elforbruget i mere end 15.000 husstande. I kommunen er der omkring 9.000 husstande. I mange år er der blevet produceret betydelig mere VE-el end forbruget i kommunen. Succeskriterierne for et vellykket projekt er en holistisk tilgang. Et VE-projekt skal kunne mere end at producere el – f.eks. også erhvervsudvikling og goder i form af lokalt ejerskab. Alle relevante interessenter, som vil have mange forskellige interesser, skal søges tilgodeset og omfavnet. Kæmpemøllen i Thyborøn er blevet budt velkommen i befolkningen i en tid, hvor der ellers opleves en stigende modstand for VE-projekter (NIMBY).

Kriterie 2: Indsatsens læringspotentiale

Hvilken læring har indsatsen bidraget med til det fremadrettede arbejde med den grønne omstilling i kommuner?

I kommunen er der politisk vilje til strategier og planer, som skaber rammerne for de værdiskabende projekter. Den baggrund er afgørende for at kommunen kan spille en aktiv rolle i at guide projektudviklerne med henblik på en effektiv og retfærdig sagsbehandling. Der er en klar politisk forventning om, at kommunen støtter op om gode idéer og hjælper til realisering. Guidningen i selve myndighedsprocessen er lidt ligetil, men at støtte projekter i en mere holistisk retning er mere udfordrende. Lovgivningen gør det vanskeligt for kommunen at indgå i en direkte dialog med projektudviklere om at optimere projekter til en mere balanceret og bæredygtig tilgang. Dette kan desværre betyde, at grønne projekter med stort potentiale risikerer at gå tabt og dermed ikke bidrage til den nødvendige grønne omstilling.

Kriterie 3: Indsatsens nytænkende og innovative karakter

Hvordan er indsatsen enten i proces, formål eller i resultat nytænkende og innovativ?

Det innovative opstår i det private partnerskab, hvor vindmøllelauget, Vestas og Thyborøn Havn i en symbiose får 2 + 2 til at give betydeligt mere end 4. Vestas får en unik mulighed for at teste offshore-teknologien på en ny mølle på et land-vind site, der ellers skulle have været etableret i Nordsøen. Vestas konkurrenceevne bliver sat i stilling til at indgå i fremtidens energieventyr i Nordsøen. Thyborøn Havn har en unik strategisk placering tæt på Nordsøen, og den østvendte indsejling kan besejles i al slags vejr. Havnen har en stor strategisk interesse i at blive en endnu mere markant spiller i offshore-forretningsområdet i Nordsøen. Der er en realistisk forventning om, at vindmølleanparterne bliver en god investering, fordi vinden blæser godt i vest, men også fordi godt jysk købmandskab oftest ikke er så ringe endda.

Kriterie 4: Indsatsens lokale forankring

Hvordan er indsatsen lykkedes med at skabe relevant opbakning og følgeskab blandt f.eks. borgere, erhvervet, medarbejdere i flere forvaltninger, lokalpolitisk etc.?

Thyborøn-møllen udspringer fra lokale ildsjæle, som brænder for lokalområdet. Initiativtagerne har erfaring fra tidligere tilsvarende projekter med stor succes. Der var overtegning af mølleanparterne, selvom det alene var borgere med folkeregister i kommunen, der kunne købe. Anparterne blev retfærdigt og ligeligt fordelt og kan ikke videresælges uden for kommunen. I stor udstrækning er der anvendt lokale firmaer til opførelse af møllen. Det er lykkedes at få talt kæmpemølle op til et stolt vartegn, hvor over 900 personer deltog i indvielsen med gratis pølser, øl og is samt skåltaler og en festlig sang fra Transportministeren. I Lemvig Kommune er der et klart politisk signal om vigtigheden af lokal accept og forankring til VE-anlæg. Thyborøn-kæmpe-møllen er et godt eksempel på, at det er lykkedes.

Et ægte succespartnerskab, Energi- og bygningsanalysen. Fra massekommunikation til målrettede budskaber (Middelfart Kommune)

Beskriv indsatsen kort

Vi hylder hermed partnerskabet. Energi- og Bygningsanalysen (tidl. Boliganalysen) er et digitalt værktøj, der understøtter kommunernes arbejde med grøn omstilling. Klimamedarbejdere i kommunerne kan nu segmentere bolig- og bygningsmassen ud fra offentlige data og opsætte kampagner, valideret af Energistyrelsens fageksperter på en målrettet, effektiv og intuitiv måde. Energi- og Bygningsanalysen giver mulighed for at lave analyser, samt tilbyder en unik webside til den enkelte bolig- og virksomhedsejer med indhold fra SparEnergi.dk.

Kommunens rolle i indsatsen

Energi- og Bygningsanalysen er oprindelig udviklet af kommunerne: Middelfart, Høje-Taastrup, Fredericia, Fredensborg og Roskilde. I dag ejes værktøjet af Energistyrelsen, men drives i et partnerskab med bl.a. KL, Energistyrelsen samt Middelfart, Høje-Taastrup og Lolland kommune. Formålet er at samarbejde kommunerne imellem og skabe analysegrundlag, metoder og budskaber, der kan anvendes på tværs af landets kommuner. Men det er partnerskabet, alle de deltagende kommuner, der i dag anvender og udvikler. Værktøjet er blot et eksempel på hvad kommunerne kan udrette i partnerskaber. Alle kommuner skal på scenen i dette samskabelsesprojekt - herunder Realдания der hele tiden har støttet projektet.

Kriterie 1: Indsatsens effekt og spredningspotentiale. Hvordan har indsatsen potentiale til at blive spredt til andre fagområder, aktører eller til andre kommuner. Og hvad har effekten været?

Brugen af værktøjet er de seneste fem år vokset og i dag bruger 96 kommuner Energi- og Bygningsanalysen til at skræddersy information til lokale modtagere. Værktøjet er bredt forankret på tværs af kommuner, så nu handler spredningspotentialet om at indtænke flere målgrupper og nye funktionaliteter, der åbner op for bredere brug af værktøjet. Det er nu muligt at skræddersy indhold til lokale virksomhedsejere, samt at lave analyser af hele bygningsmassen. Platformen samler offentligt tilgængelige data og hjælper kommunerne med at bruge dem aktivt - en mulig videreudvikling kunne være implementeringen af fx kortdata relateret til vandstigninger med henblik på at informere om fx kystsikring.

Kriterie 2: Indsatsens læringspotentiale

Hvilken læring har indsatsen bidraget med til det fremadrettede arbejde med den grønne omstilling i kommuner?

Nøglen til at reducere CO₂-udledningen ligger i at få mere ud af den energi, vi bruger i bygningerne. Det gør vi gennem energirenovering og omstilling til klimavenlig opvarmning. Det ved vi ude i kommunerne, hvor vi har påtaget os en stor rolle i indsatsen for at opnå Danmarks mål om CO₂-neutralitet i 2050. Klimamedarbejdere ved også, at vejen til en aktiv indsats fra bygningsejerne går gennem oplysning og inspiration om mulighederne for at opnå besparelser på varmeregningen. Læringerne og erfaringerne viser, at hvis det skal føre til handling, så forudsætter det, at informationen rammer meget præcis ned i modtagerens virkelighed. Og netop dét giver Energi- og Bygningsanalysen mulighed for.

Kriterie 3: Indsatsens nytænkende og innovative karakter

Hvordan er indsatsen enten i proces, formål eller i resultat nytænkende og innovativ?

Tidligere kunne det tage klimamedarbejdere 14 dage at indsamle data, definere en målgruppe og opsætte f.eks. en mailkampagne. Samme opgave kan nu løses godt og effektivt på et par timer eller mindre – men nu med kampagneindhold, der er tilpasset den enkelte modtager. Hvad der før var generiske budskaber til én stor gruppe, er nu blevet individuelt tilpassede indsigter og budskaber. Med Energi- og Bygningsanalysen har kommunerne altså forladt resourcekrævende, generisk massekommunikation til fordel for målrettede budskaber og indsigter, der hjælper den enkelte bygningsejer. Derudover udvikles værktøjet løbende og der kommer hele tiden nye funktioner baseret på brugernes ønsker.

Kriterie 4: Indsatsens lokale forankring

Hvordan er indsatsen lykkedes med at skabe relevant opbakning og følgeskab blandt f.eks. borgere, erhvervet, medarbejdere i flere forvaltninger, lokalpolitisk etc.?

Med værktøjet kan man skræddersy information til den enkelte borger og virksomhedsejer. Det skaber relevans for den enkelte borger, og det kan mærkes i kommunerne. Siden 2020, hvor Energi- og Bygningsanalysen blev lanceret for en bredere kreds, er der sikret stor opbakning til værktøjet. Kommunerne har opsat mere end 550 kampagner til boligejerne, mere end 400.000 husstande har fået et målrettet brev med link til en unik hjemmeside og ca. 70.000 boligejere eller virksomheder har besøgt deres unikke side. Med andre ord har mange borgere modtaget relevant information direkte i e-boks og derefter har en stor del af dem selv valgt at opsøge mere information på den unikke side.

sØværket – omdannelse af et tidligere vandværk i Viborg (Viborg Kommune)

Beskriv indsatsen kort

På en tidligere vandværksgrund i Viborg ved Nørresø er der - i et samarbejde mellem Viborg Varme, Energi Viborg Vand og Viborg Kommune – skabt et projekt for indvinding af sø- og grundvand til varmeproduktion, rensning af regnvand og søvand samt dannelse af et nyt rekreativ anlæg. Der er således skabt en helt ny funktion af stedet som varmeværk, rensedam og bypark i ét. Omdannelsen er sket ved en landskabsbearbejdning, ved transformation af den gamle vandværksbygning og med genanvendelse af bl.a. de mange rør fra vandværkets tid til et legende opholds- og læringsrum.

Kommunens rolle i indsatsen

Grunden ejes af Energi Viborg Vand, mens den tidligere vandværksbygning ejes af Viborg Varme. Viborg Kommune anlægger og drifter de rekreative faciliteter på arealet. Viborg Kommune har været en aktiv part i projektgruppen omkring transformationen af anlægget. Omdannelsen er sket med fokus på genanvendelse af vandværksgrunden til nye formål, bevarelse af den gamle vandværksbygning, genanvendelse af en tidligere underjordisk rentvandstank og de eksisterende grundvandsboringer. Der er skabt en ny bypark ved genbrug af gamle vandrør, der nu er omformet og opstillet i et sammenhængende forløb, så de fungerer som møbler og elementer til leg, ophold og bevægelse.

Kriterie 1: Indsatsens effekt og spredningspotentiale. Hvordan har indsatsen potentiale til at blive spredt til andre fagområder, aktører eller til andre kommuner. Og hvad har effekten været?

Alle kommuner har en bunden opgave i at skabe løsninger, der bidrager til en grøn omstilling. Der er kamp om pladsen i byerne, der skal rumme boliger, infrastruktur, grønne områder og tekniske anlæg. Det er uundgåeligt at tænke i flerfunktionelle løsninger, hvor arealer tænkes sammen og benyttes til flere formål. Koblingen af tekniske anlæg med rekreative funktioner er dermed med til at løse en meget aktuel og samfundsmæssig relevant problemstilling. Projektet viser, hvordan man optimalt kan udnytte et areal på 10.000 m² til klima- og naturforbedrende tiltag, der samtidig har stor rekreativ værdi for borgerne. Et teknisk anlæg, som er åbent og inkluderende. Projektet kan betragtes som et skalérbart eksempelprojekt, som andre kommuner kan lade sig inspirere af.

Kriterie 2: Indsatsens læringspotentiale

Hvilken læring har indsatsen bidraget med til det fremadrettede arbejde med den grønne omstilling i kommuner?

sØværket viser, hvordan man kan lykkes med at skabe flerfunktionelle anlæg, der rummer mange klima- og naturforbedrende tiltag, f.eks.:

- Vandværksgrunden genanvendes og omdannes til nye funktioner,
- Den gamle bygning bevares og transformeres fra vandværk til varmeværk,
- Gamle rør genanvendes og ombygges til rekreative elementer,
- Separat kloakering i bydelen, som håndterer regnvandet lokalt og aflaster rensningsanlægget, ligesom rensedammen reducerer belastningen af næringsstoffer til søen
- Søvand og grundvand (indvindes ved genbrug af gamle vandboringer) udnyttes til varmeproduktion (1900 husstande/år), og har en mindre CO₂-udledning på 7000 tons/år sammenlignet med fjernvarme produceret på naturgaskedler
- Søvandet renses inden det pumpes tilbage i søen efter varmeindvindingen (renser 25 kg fosfor/år), og endelig:
- Etablering af et offentligt, grønt område.

Kriterie 3: Indsatsens nytænkende og innovative karakter

Hvordan er indsatsen enten i proces, formål eller i resultat nytænkende og innovativ?

Det tværfaglige samarbejde mellem kommune og 2 forsyningsselskaber bidrager til nye løsningsmodeller for grøn omstilling, som skaber stor værdi på mange parametre: Økonomi: samtænke 3 økonomier, skabe et multifunktionelt anlæg. Klima: mindre udledning af CO₂, fosfor m.m. Bæredygtighed: genanvendelse af areal, bygning og materialer. Natur: rensning af næringsstoffer. Livskvalitet: dannelse af en ny bypark.

Kriterie 4: Indsatsens lokale forankring

Hvordan er indsatsen lykkedes med at skabe relevant opbakning og følgeskab blandt f.eks. borgere, erhvervet, medarbejdere i flere forvaltninger, lokalpolitisk etc.?

Kombinationen af et teknisk anlæg med rekreative tiltag medfører et naturligt følgeskab blandt de parter der er involveret – Viborg Kommune, Energi Viborg Vand og Viborg Varme, men også blandt leverandører og entreprenører. Projektet har skabt interesse og opbakning blandt borgere generelt. Her har der været opmærksomhed på bevarelse af bygningen og adgangen til et område, der tidligere var lukket for offentligheden. Der er i projektet fokus på at formidle om anlæggets historie og funktion, vandets veje, de forskellige bygningsværker og tek-niske installationer m.m., for dermed at skabe forståelse, interesse og opbakning til projektet.